

Victor Serge

Viktor Lvovitsj Kibaltsjitsj (Russisch: Виктор Львович Кибальчич) (Brussel, 30 december 1890 - Mexico-Stad, 17 november 1947), beter bekend onder het pseudoniem **Victor Serge**, was een schrijver en revolutionair.

Portret Victor Serge

Biografie

Viktor Lvovitsj Kibaltsjitsj was in 1890 te Brussel geboren. Zijn vader, een Russisch dokter, was als revolutionair naar België uitgeweken. Zijn moeder, uit Polen afkomstig, was een actief socialiste (een van de vorstenmoordenaars, die in 1881 de dood van tsaar Alexander II met hun leven moesten betalen, was een Kibaltsjitsj). In armoedige omstandigheden bracht Viktor een deel van zijn jeugd in België en in Engeland door, waar hij als fotograaf, tekenaar, klerk, typograaf en journalist in zijn levensonderhoud voorzag.

Hij begon zijn revolutionaire loopbaan in België in 1906, bij de Jonge Socialisten. In reactie op het vooroorlogs reformisme der sociaaldemocratie ontwikkelde hij zich tot een vurig individueel-anarchist. Op negentienjarige leeftijd vertrok hij naar Parijs en sloot zich aan bij anarchistische groeperingen. Hij behoorde in Brussel tot de stichters van de *Revolutionaire Groep* en werd in 1910 te Parijs redacteur van *Anarchie*, een zeer strijdhaftig, individualistisch blad. In 1912 werd hij er veroordeeld vanwege zijn lidmaatschap van de zogenaamde **Bonnot-bende**. In 1913 werd hij gearresteerd: men eiste van hem, dat hij de namen zou uitleveren van een kleine groep z.g. illegale anarchisten, die het beginsel van de "onteigening der onteigenaars" individualistisch wilden toepassen, en voor inbraak noch moord terugschrikten. Hij weigerde dit te doen en, hoewel hij zelf niet in hun optreden was betrokken, werd hij tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld. In 1917 kwam hij vrij, er begaf zich naar Barcelona, waar hij als typograaf werkzaam was en medewerkte aan de *Tierra y Libertad*. Als ijverig mede strijder in de **CNT**, behoorde hij tot degenen die er het eerste Juli-oproer op touw zetten.

Russische Revolutie

In 1918 vertrok Serge uit Spanje naar Rusland, waar hij, deel wilde nemen aan de [Russische Revolutie](#). Doch op zijn doortocht te Parijs, werd hij gearresteerd, en achttien maanden vast gehouden in een concentratiekamp. In 1919 werd hij als gijzelaar uitgewisseld en naar Rusland gezonden, waar hij zich bij de Communistische Partij aansloot. Hij motiveerde zijn aansluiting in een verklaring afgelegd voor het Centraal Comité, waar hij o.a. zei, dat hij als anarchist een plaats wilde innemen in de bolsjewistische partij, die z.i. geroepen was met het oog op een vernieuwing der maatschappij alle revolutionaire krachten te verzamelen. Hier werkte hij tezamen met Zinovjef, die toen radenpresident was van de Commune van het Noorden en president van de Communistische Internationale. Tijdens de burgeroorlog streed Viktor Serge als soldaat mede in een communistisch bataljon te St.Petersburg. Toen de stad door Joedenitsj werd bedreigd, was hij verbonden aan de generale staf ter plaatse. Te St.Petersburg was Serge ook werkzaam als commissaris op het archief van de politieke politie, en o.a. redacteur van *l'Internationale communiste*. Hij maakte het eerste congres van de 3e Internationale mee. Reeds in die dagen gaf hij er zich rekenschap van, dat zich in dit systeem van proletarische dictatuur een nieuw onderdrukkingselement voordeed: de bureaucratie; bovendien beschouwde hij de vervolging van andersdenkende revolutionairen, in het bijzonder anarchisten, als een ernstige fout. Tijdens het proces van 1920-1921 trachtte hij uit alle macht hen te verdedigen.

In 1921 verliet hij Rusland om als lid van de Comintern in Duitsland en Oostenrijk te werken, waar hij meehielp aan de revolutionaire voorbereidingen van 1923. Sinds dien maakte hij deel uit van de linkse oppositie in de Communistische Partij. In 1925 werd hij naar Rusland teruggeroepen, waar hij onvermoeid verder ijverde voor een arbeidersdemocratie en zich, min of meer bedekt, kante tegen verbureaucratisering en dictatuur. In 1927 werd hij tegelijk met Trotski, Zinovjef e.a. uit de Communistische Partij gestoten, en in 1928 gevangen gezet. Hij kwam weliswaar weer vrij, doch sinds dien werd hij herhaaldelijk vervolgd, en als schrijver geboycot. In 1933 werd hij in het geheim verscheidene maanden gevangen gehouden en daarna zonder vorm van proces naar Orenburg gedeporteerd. Tijdens het Congres ter Verdediging der Cultuur, dat in 1935 te Parijs plaats vond, werd er een campagne op touw gezet om zijn invrijheidstelling te verkrijgen. Dank zij vooral het dapper optreden van de Parijse socialiste Madeleine Paz, werd er door de internationale publieke opinie zo'n druk op de Russische regering uitgeoefend, dat deze in april 1936 Serge vrijliet en hem, met zijn zieke vrouw en twee kinderen, uit Rusland verbande. Het sovjetburgergerecht werd hem en zijn familie zonder opgaat van redenen ontnomen, terwijl de censuur op al zijn papieren en twee voltooide manuscripten zonder vorm van proces beslag legde.

Victor Serges denken en geschriften

Over zijn bevindingen in Rusland heeft Serge meermalen uitvoerig geschreven. In 1937 publiceerde hij in een speciaal aan het anarchisme gewijd nummer van *Le Crapouillot* zijn oordeel over het vrije socialisme. Zijn eindconclusie was dat de anarchistische idee, d.i. het beginsel der zelforganisatie, rusteloos in de massa gepropageerd moet worden, doch dat de libertaire leer op praktisch gebied veel herziening behoeft, zonder dat hierbij evenwel het dynamisch beginsel van het anarchisme, het inspirerend deelnemen aan alle revolutionaire worstelingen, aangetast mag worden. Deze opvatting is geheel in overeenstemming met de uitspraak van Marx, dat aan een revolutie in de maatschappij een revolutie in de hoofden moet voorafgaan. De historisch-materialistische methode ter ontleding en samenvatting der geschiedenis en de technische en organisatorische kwaliteiten van het marxisme hebben als inspirerende aanvulling het anarchisme nodig, terwijl dit laatste vooral in technisch, wetenschappelijk en organisatorisch opzicht van het marxisme kan leren. Zo komt Serge in zijn beschouwingen omtrent het vrije socialisme tot de conclusie, dat het marxisme het anarchisme en het anarchisme het marxisme moet aanvullen, terwijl de laatste tijd het vraagstuk van "doel en middelen" steeds meer zijn aandacht bezig houdt.

Enmaal terug in het Westen werd Serge tot een van de meest vooraanstaande vertegenwoordigers van de linkse avant garde. Vanuit Parijs trad Serge ook snel weer in contact met Trotski en reisde deze in 1941 achterna naar Mexico-Stad. Hij werd ook in het buitenland voortdurend lastiggevallen door de Russische geheime dienst (hij werd zelfs meerdere malen het doelwit van moordaanslagen). Geruchten dat zijn dood in 1947 het gevolg was van vergiftiging zijn nooit helemaal ontzenuwd.

Viktor Serge vertaalde verschillende werken van Lenin, Trotski en Zinovjef naar het Frans, voorts de bekende roman *Cement* van Gladkof en de *Herinneringen* van Vera Figner. Tevens schreef hij zelf o.a. *Geschiedenis van het Eerste Jaar der Revolutie*, *Litteratuur en Revolutie*, *De Klassenstrijd in de Chinese Revolutie*, *Achter de Schermen van de Geheime Politie (de Ochrana)*, *Gevangen*, *De Opkomst van onze Kracht* en *De veroverde Stad*.

Teksten

- [De Oktoberrevolutie te Moskou](#), 1920
- [Brief uit Rusland](#), 1921
- [Wat elke revolutionair moet weten over repressie](#), 1925
- [Van Lenin tot Stalin](#), 1936
- [De weerspannige](#), onbekend
- [Anarchisme en marxisme](#), 1937

- [De veroverde stad](#), 1967 (Boek, roman)
- [De aanslag op kameraad Toelajev](#), 1967 (Boek, roman)
- [De jaren zonder genade](#), 1971 (Boek, roman)

Bibliografie

Fictie

- *Les dernier temps*, Montreal, 1946.
- *L'Affaire Toulaev*. Parijs, 1949.
- *Naissance de notre force*, Parijs, 1931
- *Les hommes dans le prison*, Parijs, 1930
- *Ville conquise*, Parijs, 1932
- *S'il est minuit dans le siècle*, Parijs, 1939
- *Les Années sans pardon*, Parijs, 1971

Non-fictie

- *L'expérience communiste*, *Le Communiste*, Stockel-Bois, n°11, 18 april 1908 (onder pseudoniem Le Rétif)
- *Ce que tout révolutionnaire devrait savoir sur la répression*, Parijs, 1926
- *De Lénine à Staline*, 1937
- *Destin d'une révolution*, Parijs, 1937
- *La Lutte Contre le Stalinisme*, Parijs (Maspero), 1977 (samen met L. Trotsky)
- *Le Destin de Boris Pilniak*, Parijs, 1973
- *Mémoires d'un révolutionnaire, 1901-1941*, Parijs, 1951
- *Vie et mort de Leon Trotsky*, Parijs, 1951
- *Les anarchistes et l'expérience de la révolution russe*, Parijs, 1973

Over Victor Serge

- The Life and Times of Victor Serge, radioshow van KPFA Against the Grain, <https://kpfa.org/episode/letters-and-politics-october-12-2015>
- Victor Serge, l'insurgé, documentaire van Carmen Castillo, France 5 - 5, JEM productions, 2011

Voetnoot

- Bron biografie: inleiding van 'Een brandend vraagstuk: Anarchisme en Marxisme' door Jantien Vermeer

From:

<http://www.anarchisme.nl/> - **Anarchisme.nl**

Permanent link:

http://www.anarchisme.nl/namespace/victor_serge

Last update: **14/04/20 21:55**